

دکتر حسین بحرالعلومی

آثار شیخیه *

آنچه در این مقاله آمده موجز و ملخص تابع تحقیقی است که از چند سال پیش به مناسبتی درباره شیخیه و آثار آنان بعمل آورده‌ام، آنچه درباره: اصول عقاید، احوال مشایخ، دانشمندان و سخنوران، کتابها و رساله‌ها و بطور کلی آثار این فرقه فراهم آمده بالغ بر صدھا صفحه است و اینکه به ذکر مختصری از آثار فارسی مشایخ این فرقه بسنده می‌کنم.

یادآوری این نکته لازم می‌نماید که اگر برآنگونه که در عنوان مقاله آمده مقصود ذکر آثار شیخیه بطور اعم باشد در آن صورت باید از بسیاری از دانشمندان بنام دو قرن اخیر چون شادروان استاد احمد بهمنیار، آقا محمد علی مدرس، محمد جوادین، آقا محمد علی برادر استاد بهمنیار، محمد بن محمد نصیر گیلانی مفسر فوائد، حسین بن حضریزدی، ملا بمانلی کرمانی متخلص به راجی، شیخ علی بحرانی بمی و امثال اینان و آثارشان نام بی‌ریم که طبیعاً مقدور و میسر نخواهد بود، بنابراین تنها به ذکر آثار فارسی مشایخ این فرقه اکتفا نموده، پیش از شروع در اصل مطلب اشاره‌ای مختصر به زندگانی و شرح حال مشایخ این سلسله می‌نمایم. این فرقه را به اعتبار پیروی از مکتب مرحوم شیخ احمد احسائی شیخی، و به مناسبت تبعیت از حاج محمد کریم خان کرمانی حاج کریمخانی می‌گویند و گاهی هم پیروان حاج محمد کریم خان را رکنیه می‌نامند (۱). مشایخ این سلسله به ترتیب عبارتند از:

۱ - شیخ احمد احسائی (۲)

شیخ احمد احسائی در ماه ربیع سال ۱۱۶۶ در یکی از قراء نزدیک الاحساء در خاک بحرین دیده به جهان گشود، در پنج سالگی به تحصیل مشغول شد و قرآن آموخت. در سال ۱۱۸۶ ه. ق. که شیخ بیست ساله بود راهی عتبات شد و در کربلا و نجف در مجالس درس حضور می‌یافت. در آن ایام جمع کثیری از علمای بزرگ در عتبات گرد آمده بودند که از جمله سید مهدی طباطبائی، شیخ جعفر بن شیخ خضر و میر سید علی طباطبائی رامی-

* این مقاله متن سخنرانی نگارنده در هشتادمین کنگره تحقیقات ایرانی است که از ۲۵ تا ۳۰ شهریور ۲۵۳۶ در کرمان برگزار گردید.

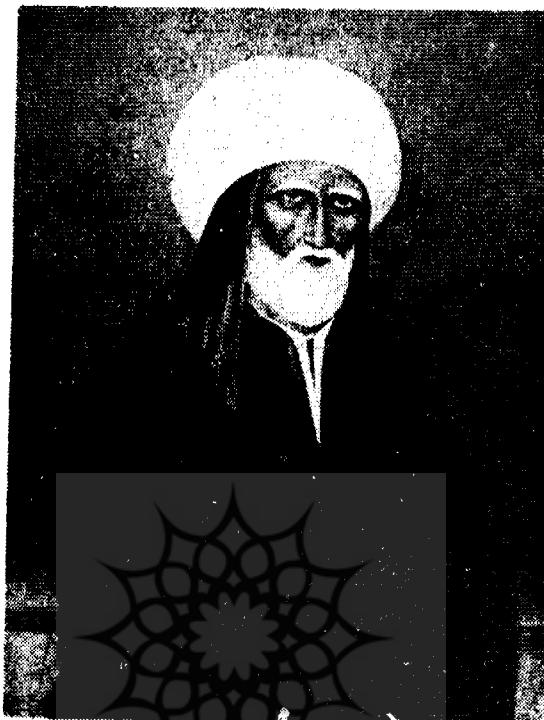
۱ - پس از این درباره اعتقاد به رکن رابع که موجب تسمیه اخیر شده سخن خواهیم گفت.

۲ - برای شرح احوال و آثار شیخ احمد احسائی به مأخذ ذیل می‌توان مراجعت کرد:

- الف - شرح احوالی که شیخ برای خود نوشته و به کوشش حاج ابوالقاسم خان ابراهیمی به خط خود شیخ بدست آمده است.

ب - رساله‌ای که شیخ عبدالله نجل شیخ احمد احسائی در شرح احوال او نگاشته و

توان نام برد . شیخ احمد تا سال ۱۲۶۱ ه . ق . گاه در بحرین بود و قسمت عمدہ را در شهرهای مختلف عراق و بخصوص بصره بسر برد و از آن پس به قصد زیارت حضرت حضرت ثامن -

مولانا الاجل الاوحد الشیخ احمد بن زین الدین الاحسانی ۱۲۶۶ - ۱۳۱۰ قمری

- در سال ۱۳۱۰ ه . ق در بمعیت چاپ سنگی شده و توسط محمد طاهر خان و تحت نظرات شیخ محمد خان کرمانی ترجمه شده است .
- ج - رساله نور الانوار تألیف میرزا علی نقی نقی - شاگرد سید کاظم رشتی - مشتمل بر شرح احوال شیخ احمد احسانی ، سید کاظم رشتی و حاج محمد کریم خان .
- د - رساله تبیه الغافلین و سروال الناظرین تألیف سید هادی هندی شاگرد سید کاظم رشتی .
- ه - رساله مکتب شیخی از حکمت الهی شیعی بقلم هنری کربن استاد دانشگاه تحقیقات عالیه در سربن و ترجمة فارسی آن از دکتر فریدون بهمنیار .
- و - فهرست کتب متأثیخ تألیف حاج ابوالقاسم خان ابراهیمی .
- ز - دلیل المتعجبین تألیف سید کاظم رشتی .
- ح - هدایۃ الطالبین تألیف حاج محمد کریم خان کرمانی .
- ط - تاریخ ادبیات ادوارد برون جلد ۴ .
- ی - نقطه الکاف . ک - رساله بهبهانیه تألیف حاج محمد خان کرمانی .
- ل - رساله مدرسی چهاردهی درباره شیخ اوحد .

الائمه (ع) به ایران آمد و تا سال ۱۲۴۱ در شهرهای مختلف ایران و از جمله: یزد، اصفهان، کرمانشاه و مشهد اقامت داشت و در خلال این مدت یک باره به زیارت خانه خدا رفت و بازگشت و سرانجام روز یکشنبه ۲۱ ذیقده الحرام سال ۱۲۴۱ هـ ق. در سفر حج در سه منزلی مدینه در گذشت، جسدش را به مدینه طیبه برده در قمیع پشت دیوار حرم ائمه (ع) مقابل بیت‌الاحزان دفن نمودند. مدت زندگانی شیخ ۷۵ سال بود.

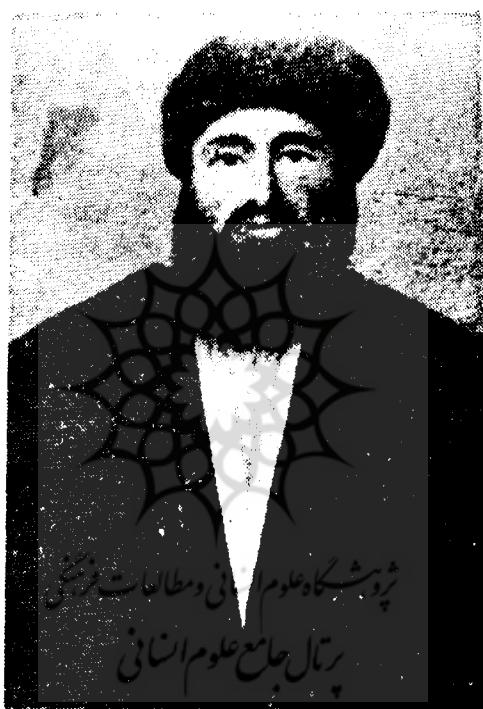
آثار شیخ اوحد (۱) ۱۱۵ کتاب و رساله و ۵ خطبه و ۳۵ فائده و یک مراسله است که در ۱۳۱ مجلد ضبط شده و یازده جلد از آنها در دست نیست (۲). «در کتاب فهرست کتب مشایخ صورت منظم آثار شیخ احمد در نه فصل تقسیم بندی شده است: حکمت الهیه، اعتقادات شیعه، سیر و سلوک، اصول فقه، کتب فقهیه، تفسیرات قرآنی، فلسفه و حکمت عملی، کتب ادبیه، رسائل متفرقه، تقریباً هفده رساله محفوظ مانده که هنوز به چاپ نرسیده است و بقیه طبع و منتشر شده در اینجا بالاخص شرحهای بسیار مبسوطی را که شیخ بر کتاب-های ملاصدراش شیرازی بطریقی بسیار خاص نوشته است خاطر نشانی نمائیم، این شرحهای اساسی برای فهم وضع حکمت الهیه شیخی در برآ بر حکمت مشرقیه سهور و دری که ملاصدرا مبین و مترجم آنست نهایت اهمیت را دارد (۳) درباره اقامت شیخ در ایران گذرا نده است این نوشته است: «نباید فراموش کرد در جریان ۱۵ سالی که شیخ در ایران گذرا نده است این هیجان و ندا را بر انگیخته و سبب این جنبش شده است که بدون آن بلاشک هرگز اسمی از شیخی و مکتب شیخی وجود نداشت، بعلاوه از زمان دومین جانشین شیخ احمد، مرکز مکتب شیخی شهر کرمان در جنوب شرقی ایران است و در آنجامدرساهای برای تعلیم حکمت الهی و الهیات و دیرستانی و مطبوعه‌ای وجود دارد (۴).

۳- سید کاظم رشتی (۵)

سید کاظم رشتی پسر سید قاسم بن اسید احمد از سادات حسینی بود و اجدادش از رؤسا و اعاظم مدینه طیبه بودند، چند سید یعنی سید احمد از مدینه به رشت آمد و در آنجا متوطن و متأهل شد.

- ۱- شیخیه به شیخ احمد احسانی شیخ اوحد می‌گویند.
- ۲- خلاصه فهرست کتب مشایخ تألیف حاج شیخ ابوالقاسم خسان ابراهیمی طبع سوم ص ۱۰۱.
- ۳- مکتب شیخی از حکمت الهی شیعی بقلم هنری کر بن ترجیم کثیر بهمنیار ص ۴۱۶۰.
- ۴- مکتب شیخی ص ۱۶ و ۱۷.
- ۵- برای شرح احوال و آثار سید کاظم رشتی به این مأخذ می‌توان مراجعه نمود: نور الانوار - تبیه الفاقلین و سرو dallاظرین - دلیل المحتیرین تألیف خود سید - هدایة - الطالبین تأليف حاج محمد کرم خان - فیرست کتب مشایخ - مکتب شیخی از مکتب الهی شیعی ترجمه کتاب L, Ecole Shaykhie EN Théologie Shi'ite, par heney Corbin

سید کاظم به سال ۱۲۱۲ هـ ق. در رشت به دنیا آمد و پس از تحصیلات مقدماتی به بیزد رفت و ملازم خدمت شیخ احمد احسائی گردید و در سفر عتبات همراه شیخ بود و شیخ احمد به سید دستور داد که در کربلا بماند و سید کاظم در آنجا به تدریس مشغول شد و با علماء بزرگی چون مرحوم سید علی طباطبائی صاحب ریاض، شیخ خلف بن عسکر، سید عبدالله شیر صاحب فقه الامامیه، سید جعفر شیر، سید حسن خراسانی، شیخ نوح نجفی و میرزا محمد حسین شهرستانی رضوان الله علیهم معاشرت داشت و ظاهراً چند مرتبه به مسقط الرأس خود رشت سفر کرد و در یکی از نامه هایش که به شیخ نوشه و بدون تاریخ است به این موضوع اشاره کرده (۱) .

سیدنا الاجل الحاج سید کاظم رشتی ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

در سال ۱۲۵۸ هـ ق. در کربلا شورشی بر پا شد و سید کاظم بسبب این واقعه صدمه بسیار دید و یک سال بعد یعنی در سال ۱۲۵۹ به کاظمین آمد و نجیب پاشا حاکم عثمانی که مأمور رفع شورش کربلا بود او را به بغداد طلبید و در ظاهر وی را مورد محبت و احترام قرارداد اما بوسیلهٔ فهوه که در آن سم ریخته شده بود مسموم شد ساخت. سید را فوراً به کربلا برداشت و در شب یازدهم ذی الحجه سال ۱۲۵۹ در گذشت و در رواق پایین پایی حضرت سید الشهداء (ع) مدفون شد. روی سنگ قبرش قصیده ای به عنانی در تاریخ وفاتش نوشته شده که بیت آخرش چنین است :

۱ - فهرست کتب مشایخ طبع سوم ص ۱۱۶ تا ص ۱۲۲ .

القل بتأريخه « غاب سور » وان شئت قل « غاب بدرالهدى »

که از هر مصروع به حساب جمل سال ۱۲۵۹ بدست می آيد.

سید کاظم رشتی فهرستی از آثار خود و تألیفات شیخ احمد تهیه کرده و درباره هر یک

شرح مختصری داده است .

در فهرست کتب مشایخ ۱۶۶ رساله و کتاب ، ۲ خطبه ، ۳ فائمه و یک مراسله در

۱۷۲ جلد ذکر شده که ۶۴ رساله از آنها دردست نیست و ظاهراً علت از بین رفتن آنها این

است که « خانه سید درکربلا » جانی که اعتقابش زندگی می کردند و کتابخانه اش در آنجا

نگاهداری می شد ... دونوبت به غارت رفت ، (۱) از مجموع آثار سید کاظم رشتی ۱۵ مجلد

به زبان فارسی است .

۳ - حاج محمد کریم خان کرمانی (۲)

حاج محمد کریم خان کرمانی پیشوای معروف مکتب شیخی فرزند ابراهیم خان

ظهیرالدوله برادرزاده آقا محمد خان قاجار و پسر خوانده و پسر عم و داماد فتحعلی شاه

بود . ابراهیم خان مدتها حکومت خراسان را داشت و از سال ۱۲۱۸ ه . ق . تا سال ۱۲۴۰ ه . ق . که سال درگذشت اوست حاکم کرمان و بلوچستان بود و تا پایان زندگانی در این

سامان بسی برد ، وی از اراداتمندان شیخ احمد احسانی بود و دریزد به حضور شیخ رسید .

از ابراهیم خان آثاری در کرمان بازمانده که از آن جمله است : مدرسه ، آب انبار ، حمام ،

قبصیریه و غیره . مدرسه مذکور که به مدرسه ابراهیم خان یا ابراهیمیه معروف است از بنایهای

خوب کرمان و از مدارس زیبای آن سامان می باشد که دیوارهای آن از کاشیهای نفیس پوشیده

شده و اطراف آن به خط خوش اشعاری از فتحعلی خان صبای کاشانی کتیبه شده و موقوفاتی

دادار که مدرسه سعادت کرمان هم از محل عواید همان موقوفات اداره می شود ، کتابخانه

معتبری نیز در مدرسه دایر است (۳) و از محل درآمد موقوفات مذکور برای کتابخانه

کتاب خریداری می شود .

۱ - مکتب شیخی از حکمت الهی شیعی ص ۴۸ .

۲ - برای شرح احوال و آثار حاج محمد کریم خان بهاین مأخذ می توان مراجعه کرد :

الف - کتاب شرح حال عرف و علمای کرمان که در اوخر قرن سیزدهم هجری قمری

بخواهش شاهزاده علی میرزا اعتمادالسلطنه وزیر علوم و به کوشش منتضی قلی خان و کیل-

الملک ثانی استاندار کرمان بوسیله مرحوم میرزا ابوالحسن نعمت کلانتر کرمان فراهم آمده

است (نسخه خطی آن در کتابخانه سید محمد هاشمی کرمانی بوده است) .

ب - تذكرة الاولیاء تألیف میرزا نعمت الله رضوی زیر نظر محمد قاسم خان و حاج

زین العابدین خان . ج - فهرست کتب مشایخ جلد اول .

د - نور الانوار میرزا علینقی قمی .

ه - مکتب شیخی از مکتب الهی شیعی ترجمه دکتر فریدون بهمنیار .

۳ - بیش از شش هزار مجلد کتاب در این کتابخانه موجود است که اکثر آنها مربوط

به فرقه شیعیه می باشد .

مرحوم حاج محمد کریم خان گرمانی ۱۲۵۵ - ۱۲۸۸ قمری

ابراهیم خان شعر هم‌سرود و قسمتی از اشعار او در تذکره دلکشا تألیف علی اکبر نواب بوستان ثبت است. برخی از شعرای کرمان نیز آثار خود را به نام او می‌کردند که از آنجمله است کتاب حمله حیدری از ملابیانعلی مخلص به راجی که در حدود ۲۷ هزار بیت است و تاکنون چند بار چاپ شده. ابراهیم خان در سال ۱۲۴۰ ه. ق. در تهران درگذشت و اکنون خاندان ابراهیمی از خاندانهای بسیار بزرگ کرمان است.

و اما حاج محمد کریم خان پسر ابراهیم خان در شب پنجشنبه هجدهم محرم الحرام سال ۱۲۲۵ ه. ق. در کرمان به دنیا آمد. اولین معلمان او یکی سید زین العابدین مجتبه‌بود و یکی میرزا محمد علی اصفهانی خوشنویس که به او خط می‌آموخت. نوشته‌اند که علمی که می‌آموخت در باب آن کتابی می‌نوشت و سیزده و چهارده ساله بود که در صرف و نحو و منطق کتاب نوشت. خطوط مختلف را خوب تحریر می‌کرد و علوم مختلف چون فقه و اصول و حکمت و ریاضی و نجوم آموخت و در نزد پیشوایان زرده‌شی و یهودی اوستا و تورات یاد گرفت. حاج محمد کریم خان ۱۵ ساله بود که محمد اسماعیل کوهبنانی شاگرد شیخ احمد احسائی به کرمان آمد و یکسالی در آن سامان بود و حاج محمد کریم خان بر اثر معاشرت با او به احوال شیخ احمد احسائی آشنایی یافت و با وجود مشکلات فراوان کرمان را ترک کرد و روی به سوی عنبات عالیات نهاد و به نزد سید کاظم رشتی شاگرد و جانشین شیخ رفت و هشت ماه با او بود. اینکه در ریحانة‌الادب (حلد دوم ص ۷۷ و حلد سوم ص ۳۹۵) آمده

که حاج محمد کریم خان شاگرد شیخ احمد احسائی بوده صحیح نیست . ذیرا مرحوم حاج محمد کریم خان تا سال ۱۲۴۱ ه . ق از کرمان خارج نشده و در آن سال هم شیخ احمد احسائی در گذشته بود .

چنانکه اشاره شد حاج محمد کریم خان هشت ماه در عتبات بود و پس از آن به کرمان باز گشت و چهار سال بعد با خانواده خود به عتبات رفت و پیش از دو سال از محض سید استفاده کرد و پس از زیارت خانه خدا به کرمان مراجعت نمود .

حاج محمد کریم خان از سال ۱۲۵۰ ه . ق . مقیم کرمان بود و جز سفری چند که به مطلع زیارت مشاهد مشرف کرد از کرمان خارج نگشت و پیوسته به تألیف و تصنیف و تدریس اشتغال داشت .

پس از سال ۱۲۵۹ که سید کاظم رشتی در گذشت حوزه درس حاج محمد کریم خان توسعه یافت و از نقاط مختلف ایران و کشورهای مجاور طالبان علم به حوزه درس او می آمدند . حاج محمد کریم خان روز دوشنبه ۲۲ شiban سال ۱۲۸۸ ه . ق . در قریه ته رود سه منزلی شهر کرمان در سفر زیارت کر بلا در گذشت ، جسدش را به کرمان آورده در قریه لنگر در شیخ فرسخی کرمان امامت گذاشتند و بعد به کر بلا برده جنب قبر سید کاظم رشتی به خاک سپردند . عمرش ۶۳ سال و تاریخ وفاتش «هوالحقى الذى لا يموت» بود .

چنانکه بعذایین بتفصیل خواهد آمد از حاج محمد کریم خان ۲۶۷ کتاب و رساله در علوم مختلف بازمانده که پنجاه مجلد آن به زبان فارسی است . کتابها و رسائل اودر زمینه های مختلف : حکمت ، عقاید ، سیروسلوک ، تفسیر و شرح آیات قرآن ، اخبار ، اصول فقه ، فقه ، ادعیه ، طب ، نور و روشنائی ، مناظر و مرايا ، آیینه ها ، رنگها ، موسیقی و غیره می باشد و بعلاوه در علم نجوم برای تسهیل کار بجای اسطر لاب ، اسبابی اختراع نمود بنام حلقة کربمیه که همه اعمال اسطر لاب از آن حاصل می آید و علاوه بر آن عرض رودخانه ، عمق چاه وارتفاع مناره را نیز با آن می توان تعیین کرد و در طرز استفاده از آن نیز رساله ای نگاشت .

از کتابهای مهم او یکی فصل الخطاب است که مجموعه ای است منظم و مفصل در اخبار ، دیگر طریق النجات و همچنین الفطرة السليم و ارشاد العوام .

۴ - حاج محمد خان کرمانی (۱)

حاج محمد خان کرمانی در روز چهارشنبه نوزدهم محرم سال ۱۲۶۳ ه . ق . متولد شد وی نزد پدرش حاج محمد کریم خان تحصیل نمود و حاج محمد کریم خان کتابهای صرف و نحو فارسی را - چنانکه پس از این خواهد آمد - برای تعلیم به او تألیف نمود . حاج محمد خان پس از در گذشت پدر جانشین او شد . وی از سال ۱۳۲۳ ه . ق . در قریه لنگر (۲) که در

۱ - شرح احوال و آثار اورا در مآخذ ذیل می توان یافت :

تذكرة الاولیا ، چاپ بمیثی ، فهرست کتب مشایخ ، نورالیعون تألیف زین العابدین خان ، رساله مکتب شیخی از حکمت الهی شیعی ...

۲ - نگارنده در سفر اخیر که برای شرکت در هشتمین کنگره تحقیقات ایرانی (از

هفت فرسخی جنوب کرمان است مقیم بود و روز بیستم محرم سال ۱۳۲۴ در همانجا درگذشت
عمرش ۶۱ سال و یک روز بود.

مرحوم حاج محمد خان کرمانی ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری

Haj Mohammad Khan در قسمت عمده‌ای از ایام زندگانی و بخصوص در سالهای ۱۳۲۱ تا ۱۳۲۴ ناراحتیه‌ائی را تحمل کرد و برای او مزاحمت‌هایی ایجاد می‌شد، حتی به قصد ترک کرمان ورقن به تهران تا باعین در پنج فرسخی کرمان هم رفت و او را بازگردانیدند.
 از حاج محمد خان حدود ۲۰ مجلد کتاب و رساله در علوم مختلف بازمانده که ۶۵ مجلد آن فارسی است، ضمناً قسمتی از دروس آن مرحوم نیز بوسیله برادرانش فراهم آمده که در حدود هزار صفحه نیم ورقی به زبان فارسی است. کتابها و آثار حاج محمد خان در زمینه‌های مختلفی است چون:

۲۵ تا ۳۰ شهریور (۲۵۳۶) به کرمان رفته بود پس از بازدید و زیارت مزار شاه نعمت‌الله ولی در ماهان، بدقتیه لنگر که در یک فرسخی ماهان است رفت و خانه و مسجد و خلوت شیخ را بازدید نمود، در خلوت در اطاقی که جنب در روودی بود صورت مقربه‌ای را دید که بارو پوش سیاه پوشیده شده بود و چند تن از شیخیه در آنجا به خواندن زیارت و دعا مشغول بودند و گفتند این محلی است که جسد حاج محمد کریم خان و جسد حاج محمد خان به امامت گذاشته شده و بدد به عنیات برده شده است.

حکمت ، عقاید ، سیروسلوک و وصایا ، اخبار ، اصول فقه ، فقه ، ریاضی ، فلاحت ، علوم غریبه از قبیل قیافه و رمل ، علوم خیوط و مسائل متفرقه . از کتابهای مهم او است کتاب المبین ، وسیله النجاة، هدایة المسترشدین ، مصباح السالکین ، شرح الحدیثین ویناییع الحکمه .

۵- حاج زین العابدین خان

حاج زین العابدین خان فرزند حاج محمد کریم خان و برادر حاج محمد خان در شب سه شنبه هفتم ماه ربیع سال ۱۲۷۶ ه. ق. متولد شد و در پنجم ماه جمادی الاولی سال ۱۳۶۰ ه. ق. (خرداد ۱۳۲۰) درگذشت و هشتاد و سه سال و نه ماه و بیست و هشت روز زنده گشته . زین العابدین خان هنگام درگذشت پدرش حاج محمد کریم خان (۲۲ شعبان ۱۲۸۸) دوازده

مرحوم حاج زین العابدین خان کرمانی ۱۳۶۰—۱۲۷۶ قمری

ساله بود و از آن پس تحت سرپرستی برادر بزرگتر خود مرحوم حاج محمد خان قرار گرفت نزد او تحقیل کرد و همواره درسفر و حضور همراه او بود و در جمیع اخبار برای کتاب المبین او را معاونت ویاری می کرد . پس از وفات حاج محمد خان (۲۰ محرم ۱۳۲۴) زین العابدین جانشین او شد و بالغ بر ۱۵۳ مجلد کتاب از او باقی ماند که در حدود نیمی از آنها فارسی است . کتابهای آن مرحوم نیز در زمینه های مختلف حکمت و عقاید و تفسیر و اصول و فقه و مسائل دیگر است .

۶- حاج ابوالقاسم خان

حاج ابوالقاسم خان ابراهیمی فرزند حاج زین العابدین خان وجانشین او بود. ولدت آن مرحوم در شب چهارشنبه بیست و سوم ذی الحجه سال ۱۳۱۴ ه. ق. در کرمان اتفاق افتاد. وی در اوان طفولیت غالباً در رفسنجان (بیست فرسخی شمال غربی کرمان) اقامت داشت و در همانجا به تحصیل مشغول بود و در سال ۱۳۲۴ ه. ق. به کرمان منتقل گردید. حاج ابوالقاسم خان در نزد استاد احمد بهمنیار تحصیل می‌کرد. در انقلاب مشروطیت استاد و گروهی از

سرکار آقا حاج ابوالقاسم خان ابراهیمی

آزادیخواهان در کرمان فعالیت‌های سیاسی داشتند و به شیراز تبعید وزندانی شدند. از آن پس مرحوم حاج ابوالقاسم خان نزد آقا محمد جواد برادر استاد بهمنیار تحصیل کرد و علوم مختلف و از جمله منطق و اصول و فقه آموخت. وی روز هجدهم ماه رمضان ۱۳۸۹ ه. ق. در مشهد مقدس درگذشت و در حرم مطهر حضرت ثامن الائمه دردار العزة به خاک سپرده شد. از حاج ابوالقاسم خان کتابها و رساله‌های متعددی بازمانده که پس از این بدانها اشاره خواهم کرد و از آن‌جمله است فهرست کتب مشایخ.

۷- حاج عبدالرضا خان

حاج عبدالرضا خان ابراهیمی (سرکار آقا) (۱) که اکنون پیشوای شیعیه‌می باشد در ربع

۱- شیعیه پیشوایان خود را «سرکار آقا» می‌خوانند.